

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/5/2018
Identifikačné číslo spisu: 2016200361
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2016200361.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej, a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci žalobkyne: Bc. Z. K., narodená XX. A. XXXX, bytom v U. č. XX, právne zast.: JUDr. Ivanou Zmekovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Zámocká č. 18, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného zo 4. apríla 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3928/Dan, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. septembra 2017, č. k. 20S/56/2016-117, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 20. septembra 2017, č. k. 20S/56/2016-117, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 20. septembra 2017, č. k. 20S/56/2016-117, podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 4. apríla 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3928/Dan, ktorým žalovaný postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v celom rozsahu zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 20. januára 2016, Číslo: DS2/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2016/25361-0034. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda) rozhodol tak, že podľa § 22 ods. 1, 7, 8 a 10 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) vyhovel žiadosti žalobkyne a priznal jej peňažný príspevok na osobnú asistenciu vo výške 3 728,76 eur, čo zodpovedá ročnému rozsahu 1.351 hodín osobnej asistencie.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách ustanovení § 20 ods. 1, 2, § 21 ods. 1, 2, § 22 ods. 1, 2, 7, 8, 10 a § 15 ods. 1, 2 zákona č. 447/2008 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej Správnym súdnym poriadkom a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že peňažný príspevok na osobnú asistenciu je fakultatívnou dávkou, na priznanie ktorej nie je právny nárok a ktorú preto správny orgán môže, ale nie je povinný priznať. Rozhodnutie o priznaní alebo nepriznaní tohto príspevku, ako aj o jeho rozsahu, však musí vychádzať zo správnej úvahy majúcej základ v zistení skutkového stavu veci týkajúceho sa naplnenia zákonných podmienok priznania tejto dávky podľa § 20 a nasl. zákona č. 447/2008 Z.z., a to ako z hľadiska zdravotného stavu žiadateľa o dávku, jeho individuálnych predpokladov - schopnosti a prejavenej úsilie zdravotne postihnutej osoby riešiť nepriaznivú životnú situáciu vlastným pričinením, tak aj rodinného prostredia, aby bol dodržaný účel osobnej asistencie vyplývajúci z § 20 zákona. Podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku podľa § 55 zákona je komplexný posudok zhodnocujúci posúdenie zdravotného stavu žiadateľa ako aj výsledky sociálnej posudkovej činnosti správneho orgánu. Krajský súd ďalej uvádzal, že jeho úlohou v preskúmanom konaní nebolo preskúmanie správnosti záverov komplexného posudku majúceho odborný charakter, ale dodržanie zákonného postupu v procese rozhodovania správneho orgánu, vrátane skutočnosti, či správny orgán mal pre rozhodnutie dostatok podkladov pre posúdenie zdravotného stavu a odkázanosti žalobkyne na požadovanú kompenzáciu a či jeho úvahy, ktorými sa pri posúdení žiadosti žalobkyne správal, nevybočujú z medzí zákona a logického uvažovania, a či tieto majú racionálny základ. Súd nemôže preskúmať správnosť rozhodnutí o odňatí peňažného príspevku, ktoré boli predmetom konania tunajšieho súdu sp. zn. 20S/33/2011, v ktorom v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu sp. zn. 9Sžo/13/2012 bola žaloba žalobkyne ako nedôvodná zamietnutá. V tejto súvislosti nebolo možné priznať dôvodnosť ani argumentácii žalobkyne, že osobná asistencia vo väčšom rozsahu ako rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda z 20. januára 2016 jej bola priznaná už komplexným posudkom z roku 2010, nakoľko tento komplexný posudok bol podkladom rozhodnutia o priznaní príspevku, ktorý bol v následnom konaní žalobkyne právoplatne odňatý na základe konštatovania zlepšenia jej zdravotného stavu. Závery komplexného posudku z 30. novembra 2015 pritom logicky nespochybňuje ani obsah predchádzajúcich posudkov z rokov 2013 a 2014, výsledky ktorých boli samotnou žalobkyňou spochybnené a na ich základe vydané rozhodnutia prvostupňového orgánu o priznaní príspevku boli v rámci odvolacieho konania zrušené. Z argumentácie žalobkyne nevyplýva, ako by lekárske správy, ktoré žalovaný podľa jej názoru nevyhodnotil, mohli rozhodnutie o rozsahu priznanej osobnej asistencie pre jednotlivé činnosti ovplyvniť, pričom konkrétne v prípade namietaného nezohľadnenia lekárskeho nálezu z EMG vyšetrenia z Rakúska z 19. októbra 2015 komplexný posudok z 30. novembra 2015 obsahuje podrobné zdôvodnenie postupu správneho orgánu pri zabezpečovaní výsledkov EMG vyšetrenia a v spojení s obsahom administratívneho spisu dokladuje skutočnosť, že rozhodujúci orgán k dispozícii mal odborné stanovisko a záznam z EMG vyšetrenia zo 16. novembra 2015 prof. F..

4. Následne uzavrel, že pri preskúmanej činnosti nezistil pochybenia správneho orgánu namiatané žalobkyňou, ktoré by odôvodňovali zrušenie preskúmaného rozhodnutia ako výsledku postupu stanoveného zákonom, ktoré sa podľa zistenia súdu vysporadúva s celým rozsahom argumentácie žalobkyne a logicky a presvedčivo ozrejmuje dôvody priznania osobnej asistencie práve v stanovenom rozsahu pri jednotlivých činnostiach podľa prílohy č. 4 zákona č. 447/2008 Z.z., a to ako možnosťou používania internetu či iných spôsobov elektronickej komunikácie pri niektorých občianskych aktivitách žalobkyne, tak aj výskytom akútnych ochorení žalobkyne, či možnosťou a schopnosťou jej rodinných príslušníkov zabezpečovať čiastočne najmä jej rodinné voľnočasové aktivity.

5. Vzhľadom na uvedené krajský súd žalobu postupom podľa § 190 SSP zamietol ako nedôvodnú.

6. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd s poukazom na skutočnosti, že v konaní úspešnému žalovanému žiadne trovy nevznikli.

II.

7. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

8. Namietala, že krajský súd nesprávnym procesným postupom a rozhodnutím znemožnil žalobkyni, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP) v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

9. Konkrétne namietala, že napadnuté rozhodnutie nie je náležite odôvodnené, je vydané bez dostatočného opätovného posúdenia, náležitého zistenia skutkového stavu veci považujúc ho tiež za arbitrárne, obsahujúce nepravdivé a rozporuplné tvrdenia, nezohľadňujúce tvrdenia žalobkyne ako aj jej niektoré lekárske správy. V súvislosti s nepravdivými a rozporuplnými tvrdeniami obsiahnutými v napadnutom rozhodnutí žalobkyňa uviedla: na strane 6 rozhodnutia sa uvádza, že sa postavila z vozíka, pričom žalobkyňa sa dokázala z vozíka postaviť iba pomocou manžela a prešla ťažko 5-6 krokov s tým, že neschopnosť postaviť sa z vozíka je dokumentovaná v lekárskejších správach na príklad od neurológa z 9. apríla 2014 (MUDr. E.), zo 7. marca 2011 (MUDr. N.), ako aj z prepúšťacej správy NRC Kováčová z 5. septembra 2013; stav žalobkyne je podľa posudkového lekára nezmenený od posledného posúdenia 12/2014, ktorý v skutočnosti žalobkyňu v mesiaci 12/2014 na posúdenie ani nepredvolal a vychádzal len z predložených lekárskejších nálezov, ktoré nerešpektoval; žalobkyni podľa tvrdení žalovaného majú pomáhať aj susedia, pritom nemá takého suseda, ktorý by jej mohol pomôcť; žalobkyni pri poskytnutí finančných prostriedkov pomáha manžel, ale pri rozsahu osobnej asistencie sa nevládze starať o žalobkyňu; tiež vyjadrila nesúhlas s tvrdeným na strane 8, že žalobkyňa zvláda ľahšie práce v domácnosti, nakoľko nemá stále bezbariérový byt a na vozíku vôbec nedokáže vykonávať domáce práce a z dôvodu svalovej atrofie má problém vôbec dvíhať svoje vlastné telo; v rozhodnutí je tiež uvedené, že potrebuje pomoc inej osoby len pri náročnejších prácach, avšak hodiny osobnej asistencie nemá priznané ani za náročné práce; na strane 12 je uvedená ďalšia zavádzajúca informácia, že žalobkyňa má horné končatiny funkčné, pričom v skutočnosti má periférnoneurogénne postihnutie aj na horných končatinách zistené ešte v júli 2011 EMG vyšetrením (prof. F.), pričom postihnutie rúk je uvedené aj v iných lekárskejších správach (prepúšťacia správa NRC Kováčová z 5. septembra 2013, neurológ MUDr. N. zo 7. marca 2011, 22. augusta 2011, neurológ MUDr. C. z 5. októbra 2011, 2012, 2013, 2015 a iné); žalobkyňa tiež uviedla mnohé aktivity, ktoré robí, a ktoré aj riadne a dostatočne zdôvodnila, pričom pri rozhodovaní o týchto aktivitách sa prihliadalo len na niektoré z nich, tieto boli určené svojvoľne i napriek tomu, že žalobkyňa osobne aj písomne žiadala sociálnych pracovníkov, aby ju v prípade pochybností kontaktovali; rovnako nie je pravdivé tvrdenie, že manžel používal na prepravu do zamestnania osobné motorové vozidlo, na kúpu ktorého bol poskytnutý príspevok, lebo na tento účel má k dispozícii iné auto.

10. Žalobkyňa ďalej uvádzala, že má množstvo voľnočasových, občianskych, vzdelávacích, kultúrnych aj rodinných aktivít a aj napriek závažnému a nezvratiteľnému zdravotnému stavu sa snaží v čo najväčšej možnej miere začleniť do spoločenského života, v čom je ale výrazne obmedzovaná najmä zo strany kompetentných úradov. Napadnuté rozhodnutie nerešpektuje jej odôvodnené potreby. Žalovaný opätovne zmenil názor ohľadom pomoci pri akútnom ochorení žalobkyne napriek tomu, že má opakované akútne stavy (uvedené v lekárskejších nálezochoch), ktoré ju často nútia zotrvať dlhšiu dobu na lôžku a znížil pôvodne navrhnutých 300 hodín ročne na 150 hodín ročne, čo je neakceptovateľné. Akútny stav a potrebu zotrvať na lôžku pracovníčka uviedla aj do záznamu o posudkovej činnosti z 9. septembra 2015. Namietala tiež počet hodín na voľnočasové aktivity, ktorý je pre žalobkyňu nepostačujúci, keď na vzdelávacie aktivity potrebuje minimálne 500 hodín, občianske aktivity minimálne 360 hodín, pričom určených 48 hodín vyčerpala už začiatkom roka v januári. Neboli jej priznané žiadne hodiny na rehabilitáciu, na kultúrne a športové aktivity. V rozhodnutí je tiež uvedené, že nemá nárok na pomoc pri občianskejších aktivitách z dôvodu, že všetko má vybaviť cez internet, čo je absurdné. Z osobnej asistencie nie je vylúčená ani návšteva lekárov. Za neprijateľné tiež považovala priznanie 182 hodín na osobnú hygienu, nakoľko je odkázaná na vozík s tým, že dodnes jej nebola priznaná

bezbariérová kúpeľňa. Na obliekanie a prezliekanie posudkový lekár oproti predchádzajúcemu rozsahu a bez odôvodnenia určil len 60 hodín ročne, pričom ako zdravotne postihnutej osobe jej trvajú všetky činnosti dlhšie, viackrát za deň sa potrebuje prezliecť, obuť, vyzuť topánky a podobne. Namietala tiež určený rozsah na nakupovanie 52 hodín ako aj na prípravu jedla v rozsahu 131 hodín (z pôvodných 300 hodín). Žalovaný v tejto súvislosti uvádzal, že cez víkend je manžel žalobkyne doma, čo sa však nezakladá na pravde, nakoľko pracuje aj cez víkendy s pracovným časom od 07:00 do 19:00 hod. a domov prichádza až okolo 20:00 hod. Navyše počas 30 minút denne sa nedá pripraviť ani obed, nie to ešte ďalšie jedlá. V súvislosti s používaním osobného motorového vozidla uviedla, že v čase, keď je manžel v práci, žalobkyňa často potrebuje auto na prepravu a premiestnenie s osobným asistentom. K starostlivosti rodinných príslušníkov o žalobkyňu, táto uviedla, že staršia dcéra sa kvôli štúdiu presťahovala na internát a manžel okrem nej sa stará aj o jej rodičov, ktorí sú už vo vysokom veku a navyše je mimoriadne pracovne vyťaženej a nemožno od neho očakávať, aby ešte aj varil, pral a robil všetko, lebo to vedie k nadmernému vyčerpaniu. Žalobkyňa s pomocou osobného asistenta by tieto činnosti vedela vykonávať. Namietala tiež nepriznanie hodín na údržbu pomôcok (druhý mechanický vozík, trojkolka, osobné motorové vozidlo, stoličkový výťah a pod.) ani v požadovanej minimálnej výške 104 hodín. Neboli tiež zohľadnené potreby hodín na štúdium na vysokej škole, nakoľko priznané hodiny nestačia ani na samotnú prepravu do školy; na štúdium sú potrebné hodiny minimálne v rozsahu, aký uvádzala v liste z 27. februára 2015.

11. Ďalej poukázala na rozporuplnosť tvrdení žalovaného, že žalobkyňa môže žiadať opatrovateľskú službu a opatrovateľský príspevok, nakoľko tento je možné poskytnúť osobe s ťažkým zdravotným postihnutím od V. stupňa postihnutia v minimálnom rozsahu 8 až 12 hodín denne, avšak súčasne v tom čase orgány tvrdili, že žalobkyňa sa uzdravila. Dodala, príspevok na opatrovanie môže byť poskytnutý len rodinným príslušníkom; takého však žalobkyňa nemá, nakoľko manžel je v pracovnom pomere a 12 hodinovú starostlivosť by zabezpečiť nevedel. Navyše, v súvislosti s opatrovateľským príspevkom by bola u žalobkyne uznaná 12 hodinová starostlivosť, avšak pri osobnej asistencii navrhujú len 3 hodiny 40 minút denne (1.351 hodín ročne). Pre úplnosť dodala, že v čase, kedy s námahou prešla s chodítkom krátke vzdialenosti jej bol priznaný príspevok na osobnú asistenciu v rozsahu 1.825 hodín ročne a v čase, kedy je odkázaná na mechanický invalidný vozík, jej neprináleží ani jedna hodina osobnej asistencie.

12. V kasačnej sťažnosti žalobkyňa aj s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžso/14/2015 namietala zaujatosť posudkového lekára MUDr. N., nakoľko tento lekár rozhodol o tom istom nároku aj v inom stupni, čo je v rozpore s § 9 ods. 2 Správneho poriadku. Žalobkyňu ešte aj pred podaním žiadosti v roku 2013, t.j. od roku 2010 do roku 2013 posudzoval ten istý posudkový lekár na prvostupňovom orgáne svoje pôvodné posudky. Rovnaká situácia nastala aj v prípade MUDr. L., ktorá opakovane zdravotný stav žalobkyne preskúmavala približne od roku 2014 a tiež na druhostupňovom orgáne, kedy od roku 2013 zdravotný stav posudzuje MUDr. Q..

13. Tiež uvádzala, že žiadala priznanie osobnej asistencie na kalendárny rok v rozsahu 5.969,5 hodín ročne. Keďže sa u nej jedná o neurologické ochorenie spôsobujúce atrofiu svalstva, čo následne spôsobuje absolútnu slabosť tela, keď nevláda dvíhať seba ani ťažké predmety, kompenzovať jej ťažké zdravotné postihnutie je potrebné osobnou asistenciou a pomocou inej osoby. Má diagnostikovanú polyneuropatiu, lumbosakrálnu plexitídu s paraparézou, neuromyelitídu, spinálnu svalovú atrofiu, gonartrózu aj kombinovanú poruchu imunity, chronické periférnoneurogénne postihnutie ťažkého stupňa (od roku 2011 aj horných končatín), úplnú inkontinenciu 3. st., chronickú pankreatopatiu, stratu rovnováhy, chlamýdióvu, mykoplazmovú infekciu, susp. boréliu, neuroinfekciu, instabilitu, trpí intenzívnymi bolesťami celej chrbtice, nôh, najmä kolenných kĺbov, ale aj bolesťami svalov, má diagnostikovaný chronický únavný syndróm, multifaktoriálne vertigo, polytopný vertebrogénny algický syndróm, atrofiu autochtónnych svalov lumbosakrálnej oblasti, spondylosis, extrúziu diskov, hypertenzie 2. st. s vysokým KV rizikom a ďalšie, ktoré žalobkyne spôsobujú nadmernú únavu; trpí tiež atrofiou očného nervu. Zdravotný stav žalobkyne nebol posudzovaný komplexne, rozsah priznaných hodín s ohľadom na jej zdravotný stav (ktorý je trvalý s progresiou) považuje za nedostatočný, podhodnotený a protizákonný. Dôkladne odôvodnila všetky činnosti, ktoré má, a ktoré bez pomoci

osobného asistenta vzhľadom na svoj zdravotný stav nie je schopná vykonávať. Žalovaný bol povinný v rozhodnutí uviesť, ktoré skutočnosti považoval za relevantné, ktoré ho viedli k záveru o nepriznaní požadovaného počtu rozsahu hodín na osobnú asistenciu. Prvostupňové ako aj druhostupňové rozhodnutia považuje za v rozpore s mravnými hodnotami, etickými princípmi, princípmi dobrej verejnej správy ako aj v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania.

14. Takisto namietala, že rozhodnutím jej nebol priznaný príspevok na osobnú asistenciu za spätné obdobie, t. j. od 1. februára 2011 tak, ako žiadala, čo považuje za protizákonné s ohľadom na § 45 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z., podľa ktorého, ak príslušný orgán zistí, že peňažný príspevok na kompenzáciu nepriznal aj keď mal, peňažný príspevok dodatočne spätne prizná.

15. V ďalšej časti kasačnej sťažnosti žalobkyňa namietala iba všeobecné konštatovanie krajského súdu o tom, že jeho úlohou nebolo preskúmanie správnosti záverov komplexného posudku majúcich odborný charakter, ale dodržanie zákonného postupu v procese rozhodovania správneho orgánu, vrátane skutočností, či mal správny orgán dostatok podkladov pre rozhodnutie. Rovnako iba vo všeobecnosti skonštatoval, že nezistil pochybenia správneho orgánu namietané žalobkyňou, nakoľko sa rozhodnutie žalovaného vypořádava s celým obsahom rozsahom argumentácie žalobkyne a presvedčivo ozrejmuje dôvody takéhoto rozhodnutia - možnosťou používania internetu, iných prostriedkov elektronickej komunikácie, výskytom akútnych ochorení, možnosťou a schopnosťou rodinných príslušníkov zabezpečovať čiastočne najmä rodinné voľnočasové aktivity. Krajský súd však vôbec neuviedol, ktorým tvrdeniam žalovaného a nie žalobkyne (ako aj ňou predloženým listinným dôkazom, ktoré vyvracajú závery žalovaného) prisvedčil a na základe akých skutočností (ne)prisvedčil týmto tvrdeniam. Z rozsudku nie sú zrejmé úvahy súdu, nie je zrejmé, ktorými skutočnosťami sa zaoberal a čo skúmal, z dôvodu ktorého žalobkyňa považuje za tvrdenie absolútne zmätočné, nezrozumiteľné a neodôvodnené. Krajský súd neuviedol ani jednu z vyššie uplatnených niekoľkých námietok, pričom ani nezdôvodnil, prečo ich nepovažoval za relevantné, čo spôsobuje jeho arbitrárnosť. Dodala, že si je vedomá, že súd nie je povinný zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, avšak súdne rozhodnutie musí byť odôvodnené a musí obsahovať odpovede na všetky relevantné argumenty, ktoré viedli k rozhodnutiu. V tejto súvislosti ďalej uvádzala, že správne orgány vo svojich rozhodnutiach ako aj v komplexnom posudku nezohľadnili všetky žalobkyňou doložené lekárske správy, vôbec sa s nimi nezaoberali a i napriek tomu, že tieto deklarovali postupné zhoršenie zdravotného stavu konštatovali, že stav u žalobkyne je nezmenený. K tomu uvádzaným námietkam žalobkyne o tom, že žalovaný nevzal do úvahy ňou predložené lekárske správy, krajský súd uviedol, že z argumentácie žalobkyne nevyplýva, ako by lekárske správy mohli rozhodnutie ovplyvniť, pričom žalobkyňi nie je jasné, čo mal krajský súd na mysli tým, keď uviedol, že žalobkyňa mala uviesť, ako tieto správy mali ovplyvniť konečné rozhodnutie. Takýto záver považovala za zmätočný a neodôvodnený, nakoľko z lekárskejších správ jasne vyplýva zdravotný stav žalobkyne a s tým aj spojené dôsledky a potreby.

16. V závere žalobkyňa tiež namietala postup krajského súdu, na základe ktorého bola vyzvaná na vyjadrenie sa k vyjadreniu žalovaného k žalobe, ku ktorému sa aj vyjadrila podaním z 2. augusta 2016, avšak krajský súd v rozsudku toto podanie vôbec neuvádza; rovnako v odôvodnení neuvádza vyjadrenie komisárky pre osoby so zdravotným postihnutím z 18. novembra 2016, v ktorom bolo konštatované porušenie práv žalobkyne zo strany správnych orgánov.

17. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobou napadnuté rozhodnutie v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím zruší a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie.

III.

18. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobkyne vyjadril podaním z 29. decembra 2017.

19. V plnom rozsahu sa stotožnil so závermi krajského súdu, tvrdenie žalobkyne, že už 9 rokov nie je schopná samostatnej chôdze je v priamom rozpore s výsledkami dokazovania, ktoré boli vykonané v minulosti v iných konaniach, žalobkyňa v minulosti (2013) sama riadila motorové vozidlo, čo potvrdila v

rámci sociálneho šetrenia v zázname „Základné informácie o občanovi“ z 27. júna 2016. V súvislosti s priznaním peňažného príspevku na osobnú asistenciu od 1. februára 2011 uviedol, že nedošlo k nezákonnému odňatiu peňažného príspevku, čo vyplývalo aj z rozsudku Krajského súdu v Trnave v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Ďalej uviedol, že posudkový lekár dňa 5. novembra 2015 osobne posúdil žalobkyňu, pričom v zázname dokumentoval, že žalobkyňa bola na mechanickom invalidnom vozíku, ktorý sama obsluhovala, na vyzvanie sa postavila a prešla tak, že vozík tlačila pred sebou, chôdza bola s extendovanými končatinami bez ortéz, pohyblivosť na horných končatinách aktívna proti gravitácii, úchopy bez obmedzenia, podľa žalobkyne sa v interiéri pohybuje s chodítkom, inak na mechanickom invalidnom vozíku, ktorý sama obsluhuje, pri vstávaní a líhaní je samostatná. Rovnako bola opakovane predvolávaná k sociálnemu šetreniu správnymi orgánmi, ako aj posudkovým lekárom žalovaného. K porušeniu § 9 ods. 2 Správneho poriadku nedošlo, nakoľko zo spisovej dokumentácie je zrejmé, že lekárske posudky na prvostupňovom správnom orgáne vyhotovila dňa 19. januára 2014, 9. apríla 2014, 14. júla 2014, 21. augusta 2014, 28. mája 2015 a 13. júla 2015 posudková lekárka MUDr. L. a nie MUDr. N., ktorý navyše bol posudkovým lekárom pri odňatí peňažného príspevku na osobnú asistenciu od 1. februára 2011, pričom jeho závery boli akceptované a žaloba žalobkyne zamietnutá. Nevydal preto lekársky posudok, v ktorom by žalobkyňu nesprávne posúdil. Ďalej uviedol, že žalovaný posudzoval všetky lekárske nálezy, na EMG vyšetrenie z 19. októbra 2015 (Rakúsko) bolo prihladené, avšak pre objektívne posúdenie boli rozhodujúce EMG vyšetrenia od neurológa F. z 2. februára 2015 a 16. novembra 2015, ktorý je dlhodobou ošetrovateľkou žalobkyne, respektíve táto neho predkladá lekárske nálezy. V súvislosti s určeným rozsahom počtu hodín odkázala na odôvodnenie rozhodnutia s tým, že dbal o to, aby pomoc osobného asistenta bola adresná, účelná a zároveň nebola zneužívaná. Dodal, že žalobkyňa i napriek tomu, že má priznanú osobnú asistenciu v rozsahu 1.351 hodín za rok, túto vôbec nevyužíva, t.z., že žalobkyňa už od 1. februára 2011 existuje bez osobnej asistencie pri všetkých ňou vykonávaných činnostiach, ale aj napriek tomu žiada osobnú asistenciu v rozsahu 5.969,5 hodín ročne, čo znamená, že osobný asistent by mimo spánku zabezpečoval starostlivosť žalobkyne nonstop, a tým by sa jednalo o kompenzovanie aj rodinných príslušníkov žijúcich so žalobkyňou v spoločnej domácnosti.

20. Vzhľadom na to, že krajský súd na základe predloženej dokumentácie objektívne a vecne správne vyhodnotil skutkový stav veci, rozhodol v súlade s právnymi predpismi, žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú.

21. Následne žalovaný podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 4. januára 2019 doplnil vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti. Poukázal predovšetkým na účelové a protirečivé vyjadrenia žalobkyne, ktoré závisia od toho, akú kompenzáciu práve žiada. Dodal, že ak žalobkyňa žiada osobnú asistenciu v rozsahu 5.969,5 hodín ročne neovláda dolné, čiastočne ani horné končatiny a má postihnutý zrak, a ak žiada priznať peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla (konanie vedené na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 48Sa/9/2018), prípadne automatickú pračku a umývačku riadu (konanie vedené na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 20Sa/19/2018) už uvádza, že je schopná v podstate tieto prostriedky ovládať.

IV.

22. Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti bolo žalobkyňi doručené dňa 15. januára 2018. Konštatovanie žalovaného, že by sama riadila motorové vozidlo považovala za nepravdivé a zavádzajúce, motorové vozidlo nikdy sama nešoférovala; dodala, že si požiadala o priznanie peňažného príspevku na garážovú bránu, pričom tejto žiadosti nebolo vyhovené, z dôvodu, že nie je schopná riadiť osobné motorové vozidlo. Vyjadrenie žalovaného o funkčnosti rúk považovala za rozporné so všetkými predloženými lekárskymi nálezmi, ako aj vyjadreniami žalovaného v iných konaniach. Bližšie poukázala na EMG vyšetrenie z 13. júla 2011 vrátane prepúšťacích správ z NRC Kováčová, kde je uvedená aj nemožnosť žalobkyne postaviť sa z vozíka. V ďalšom zotrvala na pôvodných písomných podaniach adresovaných súdu.

V.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne je dôvodná.

24. Predmetom kasačného konania v preskúmvanej veci je posúdenie správnosti rozsudku krajského súdu, ktorým krajský súd postupom podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 4. apríla 2016, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2016/3928/Dan, ktorým žalovaný postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v celom rozsahu zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 20. januára 2016, Číslo: DS2/OPPNKTZPAPČ/SOC/2016/25361-0034. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda) rozhodol tak, že podľa § 22 ods. 1, 7, 8 a 10 zákona č. 447/2008 Z.z. vyhovel žiadosti žalobkyne a priznal jej peňažný príspevok na osobnú asistenciu vo výške 3 728,76 eur, čo zodpovedá ročnému rozsahu 1.351 hodín osobnej asistencie.

25. Podľa § 139 ods. 2 SSP, v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

26. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu plynúca z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky je založená na tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy vykonáva.

27. Výklad a aplikácia zákonov je výlučným právom všeobecných súdov, pričom tento výklad nesmie byť arbitrárny a musí byť náležite odôvodnený. V tomto zmysle, rovnako aj každé rozhodnutie súdu musí byť odôvodnené a musí byť z neho dostatočne zrejmé, na základe čoho súd dospel ku konkrétnym záverom tvoriacim základnú obsahovú štruktúru odôvodnenia rozhodnutia.

28. Povinnosť všeobecných súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť zákonom predpokladaným spôsobom plynúcim z § 139 ods. 2 SSP predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces.

29. K tomu najvyšší súd dáva do pozornosti aj ustálenú rozhodovaciu prax správnych súdov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 08. decembra 2010, sp. zn. 4Sžo/12/2010), podľa ktorej „Z odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej a preto odňatím možnosti konať pred súdom (denegatio iustitiae) je aj také porušenie práva na spravodlivý proces, kedy v hodnotení skutkových zistení súdom v napadnutom rozhodnutí absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil a riadne sa s nimi nevysporiadal. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť totiž svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

30. Akýkoľvek nedostatok alebo neadekvátnosť v odôvodnení môže viesť k neplatnosti rozsudku z

formálnych dôvodov.

31. Rovnako najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. II. ÚS 675/2014-40 z ktorého vyplýva, že „súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na základe zákonom predpokladaných a umožnených procesných úkonov účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP (aktuálne § 139 ods. 2 SSP; pozn. súdu) v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia. Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávných predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v ním rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvoľnou súdu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

32. Vo svetle vyššie uvedenom, najvyšší súd podrobil prieskumu kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom dospel k záveru, že odôvodnenie krajského súdu je nedostatočné. Krajský súd v podstate odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že pri preskúmvacej činnosti nezistil pochybenia správneho orgánu namietanej žalobkyňou, ktoré by odôvodňovali zrušenie preskúmvaného rozhodnutia ako výsledku postupu stanoveného zákonom, ktoré sa podľa zistenia súdu vysporadúva s celým rozsahom argumentácie žalobkyne a logicky a presvedčivo ozrejmuje dôvody priznania osobnej asistencie práve v stanovenom rozsahu pri jednotlivých činnostiach podľa prílohy č. 4 zákona č. 447/2008 Z.z., a to ako možnosťou používania internetu, či iných spôsobov elektronickej komunikácie pri niektorých občianskych aktivitách žalobkyne, tak aj výskytom akútnych ochorení žalobkyne, či možnosťou a schopnosťou jej rodinných príslušníkov zabezpečovať čiastočne najmä jej rodinné voľnočasové aktivity. Takéto konštatovanie krajského súdu čo do rozsahu a obsahovej náplne námietok uplatnených žalobkyňou nie je v súlade s už vyššie citovaným ustanovením § 139 ods. 2 SSP (predtým § 157 ods. 2 OSP) a naň nadväzujúcou judikatúrou najvyšších súdnych autorít.

33. Najvyšší súd uvádza, že v predmetnom konaní nebolo sporné, že žalobkyňa je odkázaná na osobnú asistenciu. Sporným však zostalo posúdenie, či správne orgány sa riadne zaoberali všetkými relevantnými skutočnosťami a či správne (vychádzajúc aj z rozsahu hodín osobnej asistencie navrhnutého žalobkyňou v zmysle jej do administratívneho spisu doloženého výpočtu z 13. marca 2014 ako aj bližšie špecifikovaného rozpisu navrhovaných hodín z 27. februára 2015) stanovili rozsah priznanej osobnej asistencie v podobe zodpovedajúcej odôvodneným potrebám žalobkyne. Pokiaľ správny orgán dospeje k záveru, že účastníkom navrhnutý rozsah hodín osobnej asistencie nezodpovedá zisteniam získaným z vykonaného dokazovania, pristúpi k zníženiu tohto rozsahu hodín, pričom dbá o to, aby toto zníženie čo najviac zodpovedalo výsledkom dokazovania ako aj potrebám samotného účastníka konania. Zároveň tomuto zníženiu zodpovedá dôkladné zdôvodnenie dôvodov, pre ktoré k zníženiu rozsahu hodín osobnej asistencie došlo. Správny orgán teda dbá o to, aby jeho závery boli riadne zdôvodnené; akákoľvek jednostrannosť, respektíve subjektívne prijaté závery bez k tomu zodpovedajúceho relevantného odôvodnenia sú vylúčené. Správny súd v rámci svojej zákonom danej právomoci preskúmava, či správny orgán sa dostatočným a zákonne akceptovateľným spôsobom vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodnými pre posúdenie prejednávanej veci a či aplikáciu príslušných zákonných ustanovení na daný prípad relevantným spôsobom odôvodnil. Z obsahu podanej žaloby vyplýva, že žalobkyňa vo vzťahu k zníženiu rozsahu hodín osobnej asistencie zo strany správnych orgánov a k dôvodom, ktoré k takému zníženiu správne orgány viedli, uplatnila konkrétne námietky, ktorými odôvodňovala oprávnenosť svojich požiadaviek, a to v kontexte ňou navrhnutého rozsahu hodín osobnej asistencie. Jednalo sa o námietky špecifické majúce relevantný vzťah k rozsahu hodín osobnej asistencie, a preto sa na ne vyžadovala aj špecifická odpoveď zo strany krajského súdu.

34. Najvyšší súd zdôrazňuje, že súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, respektíve minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť zrejmé, že sa súd dostatočne a riadne vecou zaoberal a súčasne sa vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednanú vec a neuspokojil sa so záverom orgánu verejnej správy obsiahnutým v napadnutom rozhodnutí v tom ponímaní, že na tento záver bez ďalšieho bližšieho zdôvodnenia len všeobecne odkáže.

35. S poukazom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd má za to, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v jeho podstatnej časti je nesúladne s právami podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

36. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

37. Podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces;

38. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. f/ SSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

39. V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, vec prejednať v medziach podanej žaloby, vyjadriť sa k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na prejednanú vec, posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovaného v spojení s rozhodnutím a postupom prvostupňového správneho orgánu a vo veci opätovne rozhodnúť. Svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodní.

40. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

41. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.